

ALMAN FEDERAL ANAYASA MAHKEMESİNİN SİYASİ PARTİ KAPATMA KONUSUNDA İKİ KARARI (*)

Çeviren : Asis. Dr. Özkan TIKVEŞ

1. § — SOSYALİST DEVLET PARTİSİ'NİN ANAYASA'YA AYKIRILIĞI HAKKINDA 23 EKİM 1952 TARİHLİ KARAR:

Sosyalist Devlet Partisi = Sozialistische Reichspartei (SRP), 2 Ekim 1949 tarihinde kurulmuştur. Kurucularının çoğu, eski Alman Hukuk Partisini siyaset alanında yeniden teşkilâtlandırmak için teşebbüslere girişmiş kimselerdir. Nitekim bu teşebbüslerinden biri Alman Hukuk Partisi'nin yeniden kurulmasıyla sonuçlanmıştır. Lâkin hemen arkasından 1949 yılında bu partide ihtilâf çıkınca, Sosyalist Devlet Partisi (SRP) kurulmuştur. Söz konusu ihtilâf, SRP'nin kuruluşunda başlıca etkendir.

Zaten, başlangıçtan itibaren Alman Hukuk Partisi'nin üyelerinin büyük bir kısmı, yeni parti (SRP) de toplanmıştı.

KARARIN GEREKÇESİ (**)

«1 — Sosyalist Devlet Partisi, bir siyasî parti olarak, taraftarlarının tutum ve davranışlarından da anlaşılacağı üzere, insan hak ve hürriyetlerine, özellikle bunların özüne, kişiliği serbestçe geliştirme hakkına ve kanunlar önünde eşitlik esasına riayet etmemiştir. Yahudi düşmanlığının yeniden dirtilmesi için çalıştığı açıkça ortaya çıkmıştır.

(*) Bu kararlardan ilki (Entscheidungen des Bundesverfassungsgerichts = Federal Anayasa Mahkemesi Kararları, cilt II, s. 1-79'da); ikincisi (Aynı dergi, cilt V, s. 85-393'de) yayınlanmıştır. Her iki kararın gerekçeleriyle hüküm fıkraları aynen tercüme edilmiştir.

(**) BVerfGE, II, s. 68.

2 — Bu parti, Federal Cumhuriyetteki diğer siyasî Partilerle de mücadele etmiştir. Bu mücadelesi, hiçbir zaman, kendi programının ışığında rakip partilerle yapılan meşru bir mücadele niteliğini taşımamıştır. Yaptığı mücadele, öteki partileri, siyasî hayatın dışına atmak gayesini taşımış ve böylece hür demokratik düzenin esasını teşkil eden çok parti ilkesine karşı gelmiştir. Şu halde, yalnız öteki partilere karşı mücadele etmiş sayılmay; çok parti ilkesine karşı da mücadele etmiş demektir.

3 — SRP'nin iç düzeni şöyle bir karakter taşımıştır :

Parti, yukarıdan aşağıya doğru, «Führer» ilkesinin ruhuna tamamen uygun bir şekilde inşa olunmuştur. Bu pertide, sert bir meslekî temsil sistemi müşahade edilmiştir. Şöyle ki : Partiye giriş serbest değildir. Tamamen keyfî bir şekilde partiye giriş isteği reddedilebilir. Partiden çıkarılma veya bu giriş isteğinin reddi, kararı tüzük gereğince, bütün parti teşkilâtı için geçerlidir. Bir başka deyişle, böyle bir karara bütün parti teşkilâtı uyar. Buna karşı, hiçbir itiraz usûlü öngörülmemiştir.

4 — SRP, gerek programı, gerek dünya görüşü ve gerekse çalışma stili bakımlarından eski NSDAP (Nazi Partisine) benzemektedir. Parti programı, Nazi Partisi programının geliştirilmiş bir modeli olup Demoksasi inkâr edilmiştir. Partinin dünya görüşü, Alman hegemonyasına büyük bir alan temin etmek; gayesi etrafında toplanmaktadır. Bu noktalarda, Nazi Partisi ile arasındaki benzerlikler açıkça ortaya çıkmaktadır. Bu husus, mahalli teşkilât özellikleri, propaganda sistem ve araçları bakımından, Devletin resmî sembollerine ve nihayet Devletin hukuk düzenine riayetsizlik şeklinde açıkça ortaya çıkmıştır.

Demek oluyor ki, SRP, NSDAP (Nazi Partisine) halef durumunda bir teşkilât olarak kendisini görmüştür. Zaten, yönetici kadrosunda eski nasyonal-sosyalist (nazi) ler, partiyi bu yöne çekmek için gayret sarfetmişlerdir. Böylece daha çok sayıda eski nazi'yi Parti'ye celbetmek gayesi güdülmüştür.

5 — Yukarıda tespit edilen hususlar, Anayasa'nın 21 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamına girmektedir.

Bu madde ise, insan haklarına ve çok parti ilkesine karşı riayetsizliğe hiçbir durumda, cevaz vermemektedir.

Esasen, SRP ile NSDAP arasında mahiyetleri bakımından yakın benzerlikler, program, dünya görüşü ve çalışma stili bakımlarından kendisini göstermektedir.

Geçmiş olaylar gözönünde tutularak denilebilir ki, NSDAP, bugünkü Anayasa'nın 21 inci maddesinin ikinci fıkrasına açıkca aykırı bir gelişim göstermiştir. Bu gerçek, SRP'nin de Anayasa'ya aykırılığını kabul etmek hususunda yeterli bir sebep teşkil eder. Çünkü, SRP, gayesi ve metodu itibarıyla NSDAP'nin halefi olmak istemiştir.

Her iki parti arasındaki yakın benzerlikler gözden geçirilirken, özellikle NSDAP gibi, SRP'nin iç düzeninin de demokratik esasları ihlâl edici nitelikte bulunduğu ortaya çıkmaktadır. Bu sebeple, hakkında Anayasa'nın 21 inci maddesinin ikinci fıkrasının uygulanmasını gerekir. Ayrıca bu partinin iç düzeni de savunduğu Devlet düzeni konusunda fikir vermektedir.

Böylece ispat edilmiş olmaktadır ki, SRP, tâ başlangıcından bu yana hür demokratik temel düzeni ihlâl etmiş ve giderek yıkmaya çalışmıştır.

«Sosyalist Devlet Partisi, Anayasa'nın 21 inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince Anayasa'ya aykırıdır. Bu tespitin bir icabı olarak, hakkında Alman Federal Anayasa Mahkemesi Kanunu'nun 46 ncı maddesinin 3 üncü fıkrası uygulanmış ve Sosyalist Devlet Partisi kapatılmıştır.»

KARARIN HÜKÜM FIKRALARI (*)

«Federal Anayasa Mahkemesi birinci dairesi 23.10.1952 (**) tarihinde Federal Hükûmetin istemi üzerine Sosyalist Devlet Partisi'nin Anayasa'ya aykırılığına karar vermiştir .

(*) BVefGE, II, s. 2-3.

(**) Karar metninde bu tarih 31.10.1952 olarak yazılmışsa da, bu yanlışlık, baskı sırasında düzetilmiştir (BVerfGE, II, s. 2, dn. 1).

I. 1. SOSYALİST DEVLET PARTİSİ Anayasa'ya aykırıdır.

2. SOSYALİST DEVLET PARTİSİ kapatılmıştır.

3. SOSYALİST DEVLET PARTİSİ, yerine ikame edilecek ihtiyat (yedek) teşkilât kurmak veya mevcut bir teşkilâtı onun yerine tahsis etmek,, her ne suretle olursa olsun Feshedilmiş bu partiyi teşkilât halinde devam ettirmek yasaktır.

4. SOSYALİST DEVLET PARTİSİ'nin üyesi olarak, onun seçim teklifiyle federal ve federe meclislere üye seçilmiş milletvekillerinin bu sıfatları kaldırılmıştır. Bu milletvekillerinin yerleri doldurulmaz.

5. SOSYALİST DEVLET PARTİSİ'nin mal varlığına Almanya Federal Cumhuriyeti Hazinesince, kamu yararı amacıyla el konulmuştur.

II. Metni yukarıya çıkarılan bu kararın I 2 ve 3 sayılılarıyla gösterilen fıkralarında yazılı hususlara uygulamak bütün federe devletlerin içişleri bakanlarının görevidir. Bu merciler, bütün zabıta yetkililerine doğrudan doğruya emretme selâhiyetini haizdirler.

Partinin malvarlığına el konulması konusunda, Federal İçişleri Bakan'na yetki verilmiştir. Federal İçişleri Bakanı, bu görevin yerine getirilmesinde, bütün federe içişleri bakanlarının yardımına başvurabilir.

III. Bu karara veya kararın uygulanmasına ilişkin tedbirlere kasten karşı gelenler, **Federal Anayasa Mahkemesi Kanunu'nun** 47. ve 42 nci maddeleri gereğince altı aydan az olmamak üzere hapis cezasına mahkûm edilirler.» (*)

Yukarıda metni bulunan bu kararda Anayasa'nın 21 inci maddesinin ikinci fıkrasında yazılı «hürriyetçi demokratik temel düzen» deyiminden ne anlaşılması gerektiği şu şekilde açıklanmıştır (**): Bu öyle bir düzendir ki, onda her yetki, çoğunluğun iradesine göre halkın kendi kendini yönetmesi ve hürriyet ve eşitlik esaslarına uygun bir şekilde kullanılmalıdır. Temel ilkeleri böylece açıklanan söz konusu düzenin varlığı bakımından en azından aşağıdaki hususlara riayet edilmesi gerekir : Anayasa'da somut bir şekilde sayılan (müşahhas

(*) BVerGE, II, s. 3.

(**) BVerfGE, II, s. 1.

hale getirilmiş olan) temel haklara saygı duymak; özellikle kişilerin hayat hakkına ve kişiliği serbestçe geliştirme hakkına riayet etmek; milî hâkimiyeti, kuvvetler ayrılığı, hükûmetin siyasî sorumluluğu, idarenin kanuna uygunluğu mahkemelerin bağımsızlığı, çok parti esaslarını gerçekleştirme; bütün partilere Anayasaya uygun bir şekilde teşkilâtlanma ve muhalefet haklarını kullanma konularında imkân vermek.

Anayasası'nın 21 inci maddesinin ikinci fıkrası, aynı Anayasa'nın 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasına nazaran özel bir hüküm (Lex specialis) niteliğindedir.

Anayasa'nın yukarıdaki özel hükmü ve aynı maddenin birinci fıkrasının ilk cümlesi doğrudan doğruya uygulanması gereken hükümleri ihtiva etmektedir.

2. § — ALMANYA KOMÜNİST PARTİSİNİN ANAYASA'YA AYKIRILIĞI HAKKINDA 17 AĞUSTOS 1956 TARİHLİ KARAR :

Nasyonal sosyalist iktidarının yıkılmasından hemen sonra 1945 yılında, Almanya Komünist Partisi tekrar faaliyete geçmiştir. 7 Haziran'da, parti Berlin'de resmen kuruldu. Başta Pieck, Ulbricht, Ackermann, Dahlem, Matern olmak üzere parti yöneticilerince o tarihte imzalanan bildiride, şöyle denilmiştir : «Hitlerizmin yıkılmasıyla birlikte, Almanya'nın demokratlaştırılması yani 1948'de başlayan halk demokrasisine geçiş hareketi nihayete erdirilmelidir. Böylece, muhafazakâr eski Prusya Militarizmi bütün ekonomik sosyal temelleri ve feodal kalıntılarıyla birlikte yokedilmiş olacaktır»

Almanya'da ilk komünist partisi olan Spartaks Birliği (Almanya Komünist Partisi) nin kuruluşu Kasım 1918 ihtilâlinden sonradır. Bu parti, 30 Aralık 1918'den 2 Ocak 1919'a kadar devam eden kongrede kurulmuştur. Kabul edilen programda, proleterya diktatörlüğü gerçek demokrasi olarak nitelendirilmiştir. Alman Sosyalist Cumhuriyetinin kurulması için çalışılacaktı. Bütün parlâmentolar ve belediye meclisleri kaldırılarak yerine işçi ve askerlerden kurulu heyetler getirilecekti.

Partinin X. Genel kongresi (Temmuz 1925) te partinin Komintern ile organik bağına daha da kuvvetlendirdi. Böylece, gerçek an-

lamda Marksist-Leninist bir parti olmaya doğru bir gelişme başlamıştı. Bu genel kongrede kabul edilen Tüzük gerğince KPD, «Komünist Enternasyonal'in Almanya'daki şubesidir ve adı : «Almanya Komünist Partisi, Komünist Enternasyonal'in Şubesi» dir.

Nasyonal Sosyalistleri «iktidara el koymaları» üzerine 2 Şubat 1933'te KPD'nin gösteri tertiplemesi yasaklanmış ve ilk başkanı **Thaelmann** tutuklanmıştır. Bunun üzerine, komintern'in yürütme komitesi üyeleri Walter Ulbricht ve Wilhelm Pieck, KPD liderliğine getirilmiştir. 27 Şubat 1933'te parlâmento binasının yanması, hiçbir tahkikata istinat ettirilmeden, komünistlerin üzerine yüklenildi ve bu olay onlar hakkında sert tedbirlerin alınmasına vesile teşkil etti. Ve 31 Mart 1933 tarihli bir Kanuna dayanılarak komünist milletvekilleri bütün eyalet parlâmentolarından çıkarıldılar. KPD'nin parti teşkilâtı feshedildi ve malvarlığına elkondu...

KPD Tüzüğüne göre, parti teşkilâtının bünyesi işletme ve muntika ilkelerine dayanmaktaydı. Bir işletmede, bir sanayi veya bir yerleşme bölgesindeki en az üçü üye bir «temel teşkilât» veya «işletme hücre» teşkil ediyorlardı.

Bu alt teşkilâtın üzerinde şehir, mahalle veya şehir bölgesi idaresi, vilâyet ve eyalet teşkilâtları (en yüksek organ olarak vilâyet ve eyalet delege toplantıları) ve nihayet bütün partinin en yüksek organı olarak parti kongresi yer alıyordu» (*). Liberal anayasalar 20 nci yüzyılın başlangıcına kadar hürriyetçi bir Devlet düzeni için mücadele eden siyasî partilerin varlığını hiç hesap etmemişlerdi. Bu anayasalar bütün partilere karşı mutlak bir hoşgörü ve tarafsızlık esaslarına uygun davranılması görüşü hâkimdi. Birinci Dünya Savaşından sonra «totaliter» partilerin ortaya çıkmasıyla bu durum değişti. Bu partiler, hürriyetçi demokasinin tabii hareket serbestliği teşkil eden siyasî kuvvetlerin serbest bir şekilde rekabetini reddediyorlardı. Ve bunun yerine parti yönetimi sabitleştiriliyor ve siyasî doktrin koyuyorlardı. Böylece parti üyeleri sert bir disipline bağlanmış oluyorlardı.

Almanya Komünist Partisi'nin Genel Faaliyetinin Değerlendirilmesi : Bu parti, Marksist-Leninist öğretiyi, bilim ve program olarak benimsemekle yetinmemiştir. Yaptığı yoğun propagandalara ve telkinlerle, ayrıca bir siyasî parti olarak bütün tutumuyla Marksist-

(*) BVerfGE, V, s. 99.

Leninist öğretiyi Federal Almanya Cumhuriyetindeki siyasî mücadelede, hürriyetçi demokratik temel düzene zara vermek ve onu yok edilmesini hazırlama niyetiyle kullandığı ortaya çıkmaktadır.

Şu halde, Almanya Komünist Partisi'nin Anayasaya aykırılığını bu kararlar (hükümle) tespit etmek lâzımdır :

Federal Anayasa Mahkemesi Kanunu'nun 46 nci maddesinin 3 üncü fıkrası gereğince, bir partinin Anayasa'ya aykırılığının tespit edilmesi ve böylece kapatılmasıyla yedek (ihtiyat) teşkilâtının yasaklanması birlikte mütalâa edilmelidir. 23 Ekim 1952 tarihli kararda (Bkz. BVerfGE 2, s. 71), bunların Anayasaya uygun olup olmadıkları sorununu özel olarak incelemeyen, söz konusu kanun hükmünü belirtildiği şekilde uygulamıştır. Doktrinde, Hukuk Devleti ve kuvvetler ayrılığı ilkeleriyle bu uygulamanın kabili telif olmayacağı konusunda bazı fikirler ileri sürülmüştü. Mahkeme, bu düşünceler katılmamıştır. Parti kapatma, bağımsız bir yürütme işlemine müteallik tedbir değil, tamamen aksine kanunla düzenlenmiş normal, tipik ve Anayasaya aykırılığı tespit etmek için başvuru olan bir müessesedir. Böylece bir partinin diğer teşekküllere nazaran imtiyazlı hukukî durumu ortadan kalkınca Anayasanın 9 uncu maddesi gereğince bir derneğin Anayasaya aykırılığı halinde öngörülen tedbirlerin de uygulanması yani aynı hukukî sonuçlara böyle partilerin tâbi tutulması icabeder.

Yürütme makamlarının artık (bakiyye) kalan parti teşkilâtlarını tasfiye etmeleri Federal Anayasa Mahkemesi kararının özünü teşkil etmezse de, bu tedbirler sözü geçen kararın tabii sonucunu teşkil eder.

Almanya Komünist Partisinin kapatıldığı (feshi) hususu hükümde açıklanmalıdır. Bu husus, tüzüğüne uygun olarak kurulan bütün teşkilâtını içerir (şâmil dir). Kapatma (fesih) ile teşkilâtı yasaklama durumları birlikte mütalâa edilmelidir.

Buna karşılık, partiye ait olmıyan, fakat ona bağlı teşekküller, ve öncelikle «ası hüviyeti değiştirilmiş» denen teşkilâtları bu fesih kararı kapsamaz. Bu teşekküller, Anayasa'nın 21 inci maddesinin partilere tanıyan imtiyazlardan yararlanmazlar ve Anayasaya uygun düzeni ihlâl ederlerse, Anayasanın 9 uncu maddesinin 2 nci fıkrası bunlara da uygulanır.

Bir partinin Anayasa'ya aykırılığının tespitinde, Federal Anayasa Mahkemesinin 23 Ekim 1952 tarihli kararında temas edildiği üzere, federal ve federe devletlerdeki yasama meclislerinde bulunan milletvekilleri bu durumlarını kaybederler. (Karşılaştırınız : BVerfGE, 2, s. 72 vd.). Almanya Komünist Partisinin, yalnız Bremen ve Niedersachsen devletlerindeki parlamentolarda milletvekilleri temsil edilmektedir. Bu devletlerde milletvekilliği sıfatının böylece düşmesinin sonuçları kanunla tespit edilmiş bulunmaktadır. Bu sebeple, Milletvekilliğinin kaybının ne şekilde icra edileceğinin hükmünde gösterilmesine ihtiyaç yoktur.

Kapatılan bir partinin malvarlığının müsaderesi hakkındaki karar, Federal Anayasa Mahkemesi Kanununun 46 ncı maddesi gereğince Federal Anayasa Mahkemesinin ödevleri arasında olup onun bu konudaki takdir hakkına bırakılmıştır. Bu konuda kanun koyucunun görüşü şudur :

Şayet kapatılan partinin açıkca önemli malvarlığı yoksa veya malvarlığı ile ilgili alacak ve borçlarının kısa sürede tasfiye edilebileceğinin kabil bulunduğu âşikarsa, malvarlığının müsaderesine gidilmiyebilir. Fakat bütün öteki durumlarda, yani özellikle malvarlığı ile ilgili ilişkiler açık değilse, malvarlığının müsaderesi gerekir.

Bu müsadere, kapatılan partinin organlarına ait malların tasfiyesi bahanesiyle parti birliğinin devamına mâni olmak bakımından da lüzumludur. Almanyanın yeniden birleşmesi hazırlıkları sırasında Komünist Partisine, muhtemelen tekrar müsaade edileceği gözönünde bulundurularak, Komünist Partisinin malvarlığının müsaderesinden sarfınazar edilmesi cihetine, mahkeme bu düşüncelerle gitmemiştir. Bu konuda hangi tedbirlere tevessül olunması gerekeceği, o zaman yetkili kılınacak organ tarafından çözümü icap eden bir meseledir.

Bu hüküm, ilân edilince yürürlüğe derhal girecektir. Polis makamları hükmün infazı için gereken bütün tedbirleri almalıdır. Esasen, Hukuk Devletinin tâbi bulunduğu diğer kuralları bu hususta engelleyici değildir. Federal Anayasa Mahkemesi Kanununun 35 inci maddesi gereğince federe devletlerin İçişleri Bakanları, bu hükümde 1, 2 ve 3 sayılarıyla gösterilen hususların icrasını emretmelidirler.

KARARIN GEREKÇESİ (*)

«1 — Anayasanın başlangıç kısmı öncelikle siyasî bir önem taşımakla beraber bu kısmın hukukî anlamı ve önemi de vardır. Bütün siyasî Devlet organları, Almanya birliği için bütün güçleriyle çalışmaya hukuken yükümlüdürler. Alacakları tedbirleri, bu hedefe uygun biçimde tanzim etmelidirler. Özellikle Almanyanın yeniden birleşmesini hukuken engelleyecek veya bunu fiilen imkânsız kılacak bütün hususlardan kaçınmalıdırlar.

2 — Federal Hükûmetin Anayasa'nın korunması bakımından Federal Anayasa Mahkemesi Kanununun 43 üncü Maddesine uygun olarak bu dâvayı açıp açmadığı bütün hususlar birer birer incelendikten ve değerlendirildikten sonra tespit edilmelidir. Almanyanın yeniden birleşmesine herhangi bir zarar vermesi bakımından bu hükümde öngörülen tedbirleri geri bırakıp bırakmamak konusunda Federal Hükûmetin bir siyasî takdir hakkı vardır. Bu hakkın suistimal edilip edilmediğini incelemek Anayasa Mahkemesinin görevleri arasındadır.

3 — **Almanya Komünist Partisinin kapatılması, bütün Almanya'yı içine alacak genel seçimlerin yapılması sırasında bir komünist partiye yeniden müsaade edilmesine hukuken mâni değildir.**

4 — Anayasanın 21 inci maddesinin ikinci fıkrası doğrudan doğruya uygulanması gereken bir hukuk kuralıdır (Federal Anayasa Mahkemesinin bir başka kararıyla bu husus teyid edilmiştir. Bkz. : BVerfGE, 2, s. 13 vd.).

5 — Bir siyasî parti, hürriyetçi demokratik temel düzenin en yüksek ilkelerini tanımazsa, hemen Anayasaya aykırı olmaz (karşılaştırınız : BVerfGE, 2, s. 12 vd.) Daha ziyade mevcut düzene karşı fiilî şekilde mücadele edici bir tutum takınması gerekir.

6 — Anayasanın 21 inci maddesi ikinci fıkrası, Ceza Kanununun 81 inci maddesi gibi somut bir fiilin yapılması şartını aramaz. Partinin siyasî yönünün esaslı ve daimi bir şekilde hürriyetçi demokratik temel düzene karşı mücadeleye yönetilmiş olması kâfidir.

(*) BVerfGE, V, s. 85-86.

7 — Anayasanın 5 inci maddesinin 3 üncü fıkrasıyla korunmuş bilimsel teorilerle, bu siyasî partinin siyasî amaçları arasında açıkça teşhis edilebilen sınırlar vardır.

8 — Bir siyasî parti, bugünkü Almanya Federal Cumhuriyetinde mevcut hürriyetçi demokrasinin başka bir sosyal ve siyasî şeklini, anayasanın hürriyetçi esaslarını tamamen yoketmek için, geçici bir devre olarak kullanmak istese de Anayasaya aykırıdır. Bunun Almanyanın yeniden birleşmesinden sonra veya onunla birlikte vukubulması Anayasaya aykırılığını gidermez.

9 — Anayasanın 21 inci maddesinin ikinci fıkrası anlamında, bir siyasî partiyi Anayasaya aykırılık durumuna sokan maksatlara, yalnız şu veya bu durumda uygulamayı tasarladıkları değil, ileride durum müsait olduğu takdirde, gerçekleştirmeyi düşündükleri de dahildir.

10 — Devlet güçlerinin dengeli bir şekilde birbirlerini frenlemeleri; Devlet organlarının Anayasayı ihlâl etmelerini ve anayasal hakları kötüye kullanmalarına karşı etkili bir hukukî himaye öngören Anayasa sistemi karşısında; Anayasada yeralan direnme hakkı, münferit hukuka aykırılık durumlarında ancak aşağıdaki şartlar mevcutsa, kullanılabilir :

Direnme hakkı, sadece koruyucu anlamda yani hukuk düzeninin yeniden kurulması veya korunması için ıztırar halinde kullanılmalıdır.

Direnilerek mücadele edilen haksızlık açık-seçik olmalıdır.

Hukuk düzeninin bütün hukukî araçlarının etkili olabilmeleri konusunda ümit kalmamalı ve böylece direnme hakkının kullanılması hukukun yeni baştan kurulması ve korunması için en son çareyi teşkil etmelidir.»

KARARIN HÜKÜM FIKRALARI (*)

«Federal Hükûmetin istemi üzerine Birinci Dairenin 17 Ağustos

(*) BVerfGE, V, s. 86-87.

1956 tarihinde (1 BvB 2/51) Almanya Komünist Partisinin Anayasaya aykırılığı konusunda verdiği karar :

I. 1. ALMANYA KOMÜNİST PARTİSİ, Anayasaya aykırıdır.

2. ALMANYA KOMÜNİST PARTİSİ kapatılacaktır.

3. ALMANYA KOMÜNİST PARTİSİ'ne ihtiyat (yedek) teşkilât kurulması veya mevcut teşkilâtının ihtiyat (yedek) teşkilât olarak devamı yasaktır.

4. ALMANYA KOMÜNİST PARTİSİ'nin malvarlığı Almanya Federal Cumhuriyeti namına müsadere edilecek ve komuya yararlı amaçlar için kullanılacaktır.

II. Federe Devletlerde İçişleri Bakanları, yukarıdaki hükmün I, 2 ve 3 rakamlarıyla gösterilen fıkralarının icrası ile görevlendirileceklerdir. Bu konuda sözü geçen İçişleri Bakanları, bütün polis makamlarına doğrudan doğruya emretme yetkisini haizdirler.

Müsadere edilen malvarlığı, federe devletlerin İçişleri Bakanlarının yardım ile Federal İçişleri Bakanlığına intikal ettirilecektir.

III. Bu hükme veya bu hükmün uygulanışıyla ilgili olarak alınacak tedbirlere karşı kasdî hareketler, Federal Anayasa Mahkemesi Kanunu'nun 47. ve 42 nci maddeleri gereğince 6 aydan aşağı olmamak üzere hapis'le cezalandırılır.»